

บทที่ 2

กระบวนการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์

รายการวิทยุโทรทัศน์ที่เราเห็นกันอยู่มากมายทุกวันนี้ บางรายการมีผู้นิยมชมชอบมาก บางรายการก็ไม่ค่อยได้รับความนิยมนัก ปัจจัยของรายการที่ดีมาจากกระบวนการผลิตที่ดี นักเขียนบทวิทยุโทรทัศน์ในฐานะผู้ต้องรับผิดชอบเอกสาร (บท) สำหรับดำเนินการจัดทำ (ผลิต) รายการวิทยุโทรทัศน์ ควรจะมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตรายการทุกขั้นตอนเพื่อให้สามารถดึงเอาศักยภาพของเครื่องมือมาผสมผสานกับจินตนาการที่มีอยู่ได้อย่างสร้างสรรค์และน่าสนใจ

ก่อนที่จะถึงขั้นตอนของการผลิต ควรจะได้ทราบถึงองค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ ดังนี้

องค์ประกอบด้านเทคนิค

ได้แก่อุปกรณ์ เครื่องมือและสถานที่เพื่อผลิต อุปกรณ์แบ่งออกได้เป็นอุปกรณ์สำหรับควบคุมภาพ เช่นกล้องถ่ายวิดีโอ เครื่องตัดต่อลำดับภาพ อุปกรณ์ควบคุมเสียง และอุปกรณ์ควบคุมแสง สถานที่แบ่งออกเป็น สถานที่ภายนอก (Out Door, Outside Studio) และสถานที่ภายใน (Indoor, Studio) ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดสถานที่จัดแสง จัดฉาก

องค์ประกอบด้านบุคลากร

การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และสามารถทำงานเป็นทีมได้ โดยที่แต่ละคนมีอิสระทางความคิดในการสร้างสรรค์งาน เมื่อเป็นเช่นนั้น วิธีที่จะป้องกันความสับสนและความขัดแย้งในการทำงานก็คือ บุคลากรต้องเข้าใจแนวคิด (Concept) ของงานเป็นอย่างดี และมีความรับผิดชอบสูง บุคลากรด้านการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ ประกอบด้วย บุคลากรทางเทคนิค เช่น ช่างภาพ

ช่างตัดต่อ ช่างเสียง ช่างจัดแสง ช่างทำฉาก บุคลากรการผลิตรายการ เช่นผู้กำกับ ผู้เขียนบท บุคลากรสนับสนุนงาน เช่นผู้ประสานงาน และบุคลากรดำเนินนำเสนองานเช่น นักแสดง พิธีกร ฯลฯ

องค์ประกอบด้านวิธีการ

องค์ประกอบนี้เกิดจาก การที่บุคลากร มาร่วมมือกันผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ โดยใช้องค์ประกอบด้านเทคนิคเข้าช่วย วิธีการผลิตรายการมีขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมงานก่อนการผลิต ขั้นตอนการผลิต และขั้นตอนหลังการผลิต ซึ่งแต่ละขั้นตอนก็มีรายละเอียดการทำงานของตนเอง เพื่อให้ได้ชิ้นงานเป็นรายการวิทยุโทรทัศน์ตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้

ขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์

คนทั่วไปมักคิดว่าการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ คือการใช้อุปกรณ์ในการถ่ายทำ เพื่อให้เกิดภาพ เกิดเสียงแล้วจะสามารถเผยแพร่ออกอากาศได้ ในความเป็นจริงแล้วจะต้องมีการเตรียมการล่วงหน้าอย่างดี เพื่อแผนการถ่ายทำที่ไม่ผิดพลาด ไม่เสียเวลาเมื่อถ่ายทำเสร็จแล้ว ต้องมีการตัดต่อลำดับภาพ หรือปรับปรุง ตกแต่งให้รายการนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขั้นตอนการผลิตรายการโทรทัศน์ แบ่งออกเป็น 3 ชั้นใหญ่ ๆ คือ

1. ขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre-Production)
2. ขั้นตอนการผลิต (Production)
3. ขั้นตอนหลังการผลิต (Post-Production)

ขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre - Production)

ขั้นตอนนี้จะเริ่มต้นด้วยการแสวงหาแนวความคิด (Idea) จากนั้นจึงพัฒนาความคิดรวบยอด(Concept) ในเรื่องที่จะนำมาผลิตรายการ แล้วนำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้

ได้เนื้อหาที่มีเหตุผลเป็นที่น่าสนใจกลายเป็นเนื้อเรื่องที่จะผลิตรายการ จากนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของเรื่อง และกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ลำดับต่อมาก็นำเอาข้อมูลทั้งหมดนั้นมาเชื่อมโยงประกอบกับการกำหนดรูปแบบของการเขียนบท เมื่อผ่านขั้นนี้แล้วก็ทำการประชุมปรึกษารวมทั้งศึกษาถึงแนวทางในการผลิตกับสมาชิกในกลุ่มที่จะดำเนินการผลิตรายการ อันประกอบไปด้วย ผู้ผลิตรายการ ผู้กำกับรายการ ผู้เขียนบท ผู้กำกับเทคนิค ผู้ควบคุมแสงเสียง ช่างภาพ ผู้ออกแบบฉากและศิลปกรรม เป็นต้น

หลังจากได้ข้อยุติเกี่ยวกับแนวคิดในการผลิตแล้ว ขั้นตอนก่อนการผลิตจะครอบคลุมถึงการจัดเตรียมความพร้อมทั้งหลายก่อนจะถ่ายทำ เช่น จะต้องสร้างฉากตามบทหรือตามเหตุการณ์ในเรื่อง การเตรียมอุปกรณ์ประกอบฉาก การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการถ่ายทำและบันทึกเสียง

ขั้นตอนการผลิต (Production)

การผลิตรายการ คือ การบันทึกภาพรายการด้วยกล้องโทรทัศน์ โดยทั่วไปรายการวิทยุโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นจะมีอยู่ 2 ประเภทตามลักษณะการผลิตได้แก่ รายการสด (Live Program) และรายการบันทึกเทป (Videotape Program)

1. รายการสด ได้แก่ การถ่ายทอดภาพและเสียงโดยตรงจากสถานที่เกิดเหตุการณ์ ทั้งนี้เพื่อให้คนดูผู้ชมโทรทัศน์ที่บ้านเห็นภาพและได้ยินเสียงพร้อม ๆ กับเหตุการณ์จริง หรือจำเป็นต้องดูเพื่อให้ทราบข่าวสารข้อมูลนั้น ๆ ตัวอย่างของรายการสด เช่น การถ่ายทอดการรับปริญญาภักดีมงคลศักดิ์ดุสิตของนายบิล คลินตัน ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาที่หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2539 การถ่ายทอดการชกมวยของแชมป์โลกชาวไทยกับผู้ทำชิง การถ่ายทอดการแข่งขันฟุตบอลโลก ฯลฯ การถ่ายทอดสดนี้อาจจะถ่ายทอดกันในประเทศหรือถ่ายทอดข้ามประเทศก็ได้ รายการสดเป็นรายการที่มีการผิดพลาดได้ง่ายแต่แก้ไขข้อบกพร่องได้ยาก ดังนั้น การเตรียมการล่วงหน้าต้องละเอียด รอบคอบ จะช่วยป้องกันปัญหาได้

2. รายการบันทึกเทป สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 บันทึกเทปโทรทัศน์พร้อมกันไปในขณะถ่ายทอดสด เป็นการผลิต

รายการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการหยุดการติดต่อและการลำดับภาพ ภาพที่บันทึกเกิดจากการถ่ายภาพขณะถ่ายทอดสด

2.2 บันทึกเทปโทรทัศน์โดยใช้กล้องถ่ายภาพโทรทัศน์ เพียงกล้องเดียว ดังนั้น การบันทึกภาพจึงมีข้อจำกัด ต้องบันทึกไปที่ละข้อคิด หลังจากนั้นก็นำเอาเทปที่บันทึกไว้ไปทำงานต่อภายในห้องควบคุมการติดต่อลำดับภาพ

2.3 บันทึกเทปโทรทัศน์โดยใช้กล้องถ่ายภาพโทรทัศน์หลายกล้อง การบันทึกแบบนี้ ช่างภาพและผู้กำกับมีสิทธิ์เลือกภาพ (ถ่ายภาพ) ข้อคิดเดียวกันจากมุมกล้องที่แตกต่างกันได้ ดังนั้นการทำงานจึงสะดวก คล่องตัวและได้ภาพที่มีมุมมองงาม

ขั้นตอนหลังการผลิต (Post - Production)

เป็นขั้นตอนในการนำเอาเทปโทรทัศน์ที่บันทึกรายละเอียดที่สำคัญไว้ในแต่ละช่วงตอนที่ได้ถ่ายภาพไว้มาดำเนินการติดต่อ ลำดับภาพ ใส่สัญญาณเสียง ตลอดจนทำเทคนิคพิเศษสำหรับภาพให้ตรงกับบท ต่อจากนั้นก็นำเอารายการวิทยุโทรทัศน์ที่ผลิตเสร็จเรียบร้อยแล้วไปทำการทดสอบและประเมินผล ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หากพบข้อบกพร่องก็ทำการแก้ไขปรับปรุงในส่วนที่บกพร่องก่อนแล้วถึงนำออกเผยแพร่ ออกอากาศต่อไป

สถานที่ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์

สถานที่ผลิตรายการโทรทัศน์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สถานที่ภายในอาคารหรือสถานที่ในโรงถ่าย หรือห้องผลิตรายการ (In Door Location) และสถานที่ภาคสนามหรือภายนอกอาคาร นอกโรงถ่าย (Out Door Location)

สถานที่ผลิตรายการภายในอาคาร แบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ ส่วนของห้องควบคุมรายการ (Control Room) และส่วนของห้องจัดรายการ (Studio)

ห้องควบคุมรายการ (Control Room or Gallery)

เป็นศูนย์กลางที่ควบคุมอุปกรณ์ทางเทคนิค เพื่อดำเนินการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์
ทัศน์อุปกรณ์ทางเทคนิคเหล่านี้ได้แก่

1 ฐานควบคุมรายการ (Production Console)

ที่ฐานควบคุมรายการนี้จะมีแผงควบคุมรายการ ซึ่งผู้กำกับภาพใช้สำหรับการ
เลือกภาพเพื่อบันทึกเทป หรือออกรายการสด

2 ชุดเครื่องรับภาพ (T.V. Monitor Rack)

เป็นจอโทรทัศน์ขนาดเล็กซึ่งมักจะติดตั้งอยู่ด้านหน้าของแผงควบคุมรายการใน
ระดับที่สูงกว่าระดับสายตา เพื่อความสะดวกในการทำงาน จอแต่ละจอจะรับภาพจาก
แหล่งภาพต่างๆ เช่น จากกล้องโทรทัศน์แต่ละกล้อง จากเทเลซิน จากเทปโทรทัศน์
จากเครื่องสร้างตัวอักษร ผู้กำกับรายการจะทำงานร่วมกับผู้กำกับภาพในการมองดูจอ
ทุกจอที่มีภาพจากแหล่งต่างๆ แล้วเลือกตัดภาพออกอากาศตามบท (Script) ที่มีอยู่
ภาพที่เลือกแล้ว จะไปปรากฏที่จอโทรทัศน์สำหรับดูภาพก่อนออกอากาศ (Preview
Monitor) เพื่อตรวจสอบภาพ จากนั้นจะปรากฏที่จอที่ออกอากาศ (Line Monitor or
Programme Monitor)

3 ส่วนควบคุมเสียง (Sound Control Unit)

เป็นส่วนควบคุมเสียงต่างๆที่ต้องการให้บันทึกลงในรายการวิทยุโทรทัศน์ แหล่ง
เสียงที่สำคัญ ๆ ได้แก่ เสียงจากห้องจัดรายการ (Studio) เสียงจากเครื่องเล่นแผ่น
เสียง ซีดี หรือเครื่องบันทึกเทป

4 ส่วนควบคุมแสง (Light Control Unit)

เป็นส่วนควบคุมแสงสำหรับการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ โดยจะมีแผงควบคุม
การใช้ การเปิด - ปิด การทำเทคนิคพิเศษด้านแสง เช่นการปรับปรุงให้สว่างมากขึ้น
ตามต้องการ การปรับทิศทางของแสงโดยควบคุมดวงไฟต่าง ๆ ในห้องที่จัดรายการ ผู้
กำกับแสงจะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ ณ ส่วนนี้

5 ส่วนควบคุมเทเลซิน (Telecine Unit)

เป็นส่วนควบคุมแหล่งภาพอื่นนอกเหนือจากกล้องโทรทัศน์, เช่น จากเครื่องฉาย
ภาพยนตร์ขนาดต่าง ๆ จากเครื่องฉายสไลด์ นอกเหนือจากเทเลซินเองแล้วอาจจะมี
เครื่องฉายภาพทึบแสง (Telop) สำหรับฉายภาพจากแหล่งตัวหนังสือ (Caption) ต่าง ๆ

เครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์สำหรับส่งสัญญาณภาพที่บันทึกไว้แล้ว

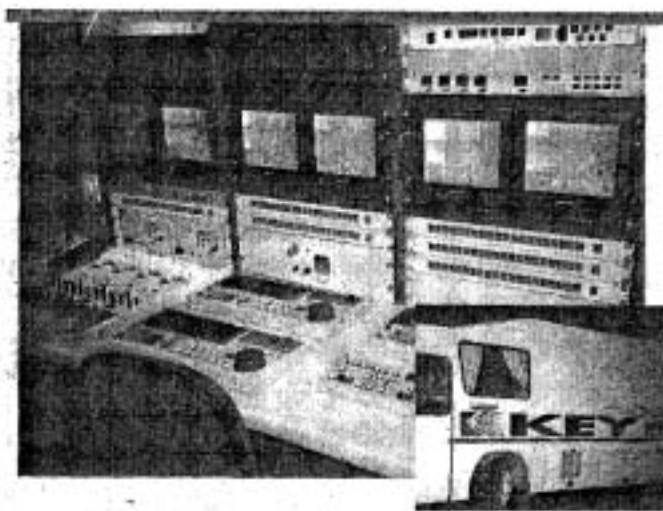
ห้องควบคุมรายการขนาดใหญ่ (Control Room)

ที่มา : ชุดสาร This is NHK, นปพ.

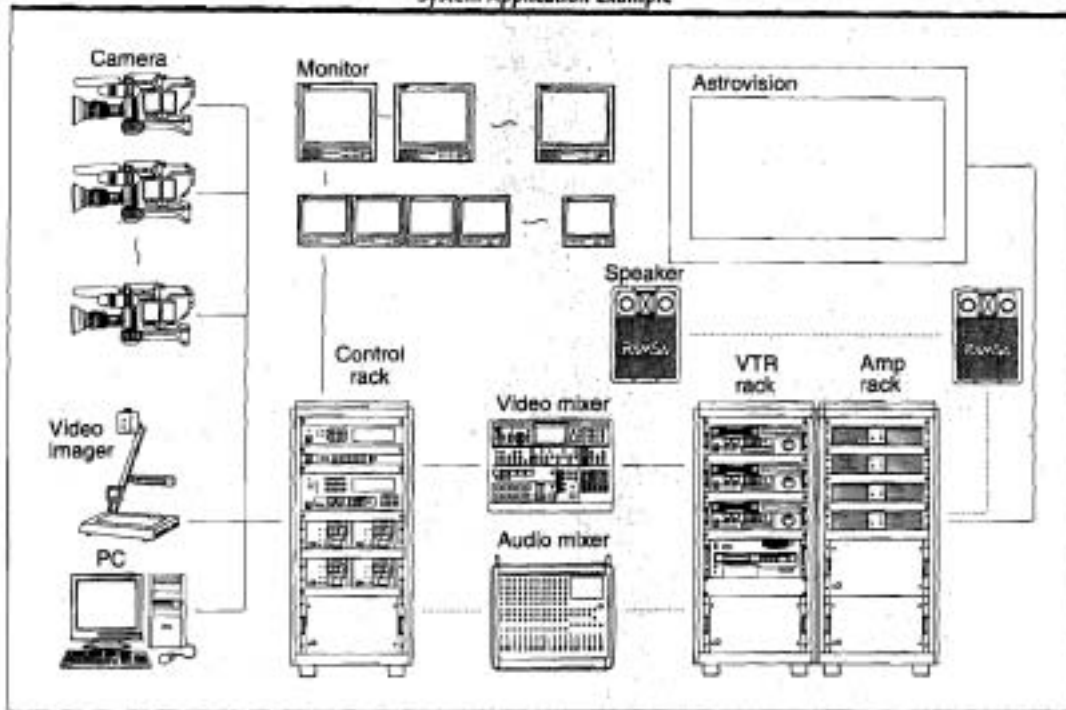

จุดเครื่องรับภาพ (T.V. Monitor) ซึ่งขอแต่ละจอ จะรับภาพจากแหล่งภาพต่าง ๆ

ที่มา : Panasonic, System Care-book 1998-99, P.7

System Application Example

ตัวอย่างแผนผังการเชื่อมโยงระบบเทคนิคของห้องควบคุมรายการ
ที่มา : Panasonic, System Carebook 1998-99, P. 17

ห้องผลิตรายการ (Studio, T.V. Studio)

ใช้สำหรับการผลิตรายการต่าง ๆ ในสถานที่ การถ่ายทำรายการโทรทัศน์ในห้องจัดรายการ จะให้ความสะดวกเรื่องสถานที่ และเวลาเป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถควบคุมการจัดแสง ควบคุมเสียงและอุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ ได้ง่ายกว่า

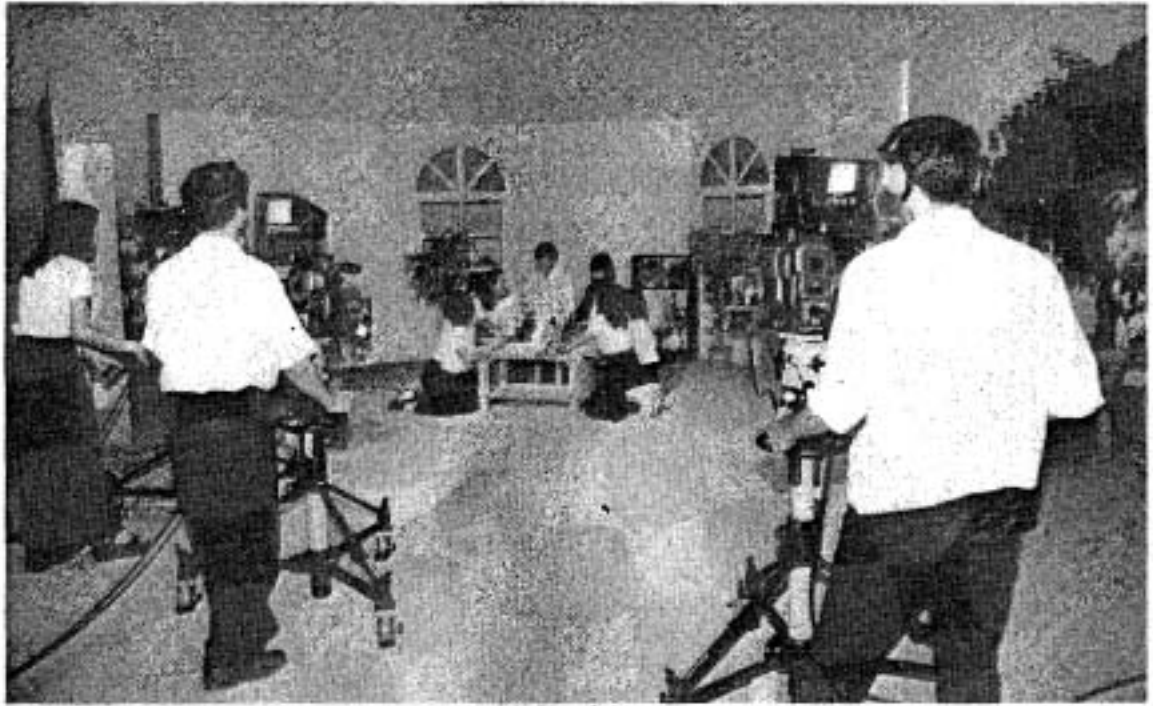
ห้องผลิตรายการจะมีขนาดแตกต่างกันไป แล้วแต่ลักษณะของงานที่ทำ โดยทั่วไปหน่วยงานด้านผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์จะมีห้องผลิตรายการไว้อย่างน้อย 1 - 2 ห้อง ถ้าเป็นหน่วยงานใหญ่ที่ผลิตรายการมาก ๆ ก็ต้องมีมากกว่านั้น โดยทั่วไป รายการข่าว รายการประกาศ รายการสนทนา ตัมภาษณ์ อาจจะใช้ห้องขนาดเล็ก ในขณะที่รายการละคร รายการเกมส์ รายการดนตรี จะต้องใช้ห้องที่มีขนาดใหญ่กว่า

ในขณะที่ทำการผลิตรายการ ในห้องผลิตรายการจะประกอบไปด้วยผู้เกี่ยวข้องมากมายเช่น ผู้แสดง ช่างกล้องและอุปกรณ์กล้อง อุปกรณ์เสียง อุปกรณ์แสง (มักแขวนบนเพดาน) ฉาก ผู้กำกับเวที ฯลฯ ดังนั้นห้องผลิตรายการที่มีขนาดพอเหมาะและสร้างไว้ได้อย่างได้มาตรฐาน จะทำให้ผลิตรายการได้ง่ายและมีคุณภาพ

ห้องผลิตรายการโทรทัศน์ (T.V. Studio) ที่ NHK

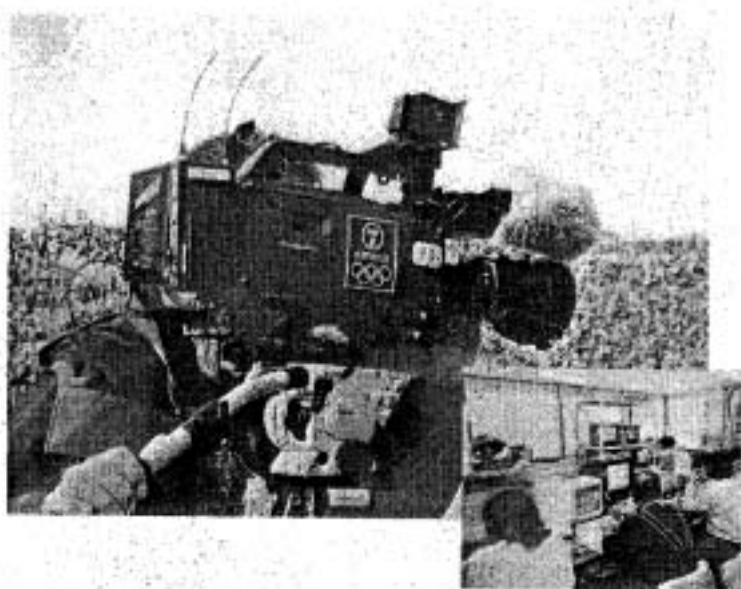

ห้องผลิตรายการโทรทัศน์ (T.V. Studio) ที่สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ห้องผลิตรายการโทรทัศน์ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในรายการ (ที่ NHK)

การผลิตรายการโทรทัศน์นอกสถานที่

บุคลากรการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์

ในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์แต่ละรายการนั้น เป็นการประสานงานกันระหว่างบุคลากร ซึ่งมีหน้าที่ต่าง ๆ กัน และแต่ละคนมีส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ โดยทั่วไปการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์หนึ่งรายการจะประกอบด้วยบุคลากร ดังนี้

1. ผู้ผลิตรายการ (Producer) บางครั้งเรียกว่าผู้อำนวยการผลิต มีหน้าที่ความรับผิดชอบการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ทั้งรายการ ตั้งแต่การพัฒนาความคิด การศึกษาและการวิเคราะห์เนื้อหาที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการผลิตรายการ ควบคุมดูแลการจัดสรรงบประมาณที่จะใช้ในการผลิตสร้างสรรค์ความคิดในการผลิตรายการ ให้คำปรึกษากับผู้ร่วมงานทุกฝ่ายตลอดจนร่วมมือกันวางแผน เพื่อให้งานดำเนินไปจนลุ่สว่างสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ และเมื่อเผยแพร่รายการวิทยุโทรทัศน์ไปแล้ว ผู้ผลิตรายการที่ดีจะต้องติดตามประเมินรายการของคนว่ามีคุณภาพเพียงใด

2. ผู้ช่วยผู้ผลิตรายการ (Producer Assistant) หรือบางครั้งจะเรียกชื่อย่อว่า P.A. เปรียบเสมือนผู้ช่วยงานของผู้ผลิตรายการ เพื่อให้ผลงานที่ผลิตออกมามีประสิทธิภาพ และทำหน้าที่ประสานงานติดต่อบุคลากรต่าง ๆ ที่จะร่วมงานในการผลิต ช่วยทำหน้าที่บริหารงานในการผลิต

3. ผู้กำกับรายการ (Director) เป็นผู้ที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบนำแนวคิดจากบท มาสร้างสรรค์ให้เป็นภาพเคลื่อนไหว ควบคุมและดูแลการผลิตรายการ กล่าวตัดสินใจ มีความสามารถในการวางแผนและการแก้ปัญหาทั้งปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาทั่วไป สามารถสร้างสรรค์ผลงานออกมาให้มีความหมายกับผู้ชม โดยใช้องค์ประกอบต่าง ๆ ของการผลิตรายการ เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทางด้านเครื่องมือ อุปกรณ์และการแสดง ฯลฯ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการผลิตรายการเป็นอย่างดี ควบคุมสั่งเนให้เจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายปฏิบัติงานสัมพันธ์กัน และประสานงานด้วยดี ควบคุมการทำเทคนิคภาพพิเศษในรูปแบบต่าง ๆ

4. ผู้ช่วยผู้กำกับรายการ (Assistant Director) เป็นผู้ช่วยผู้กำกับรายการในขณะผลิตรายการ เคาริยมการทางด้านอุปกรณ์และเครื่องมือให้พร้อมตรงตามบทโทรทัศน์ที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องโดยตลอด เป็นผู้ควบคุมการให้สัญญาณเวลาในการเริ่มทำงานของอุปกรณ์แต่ละชนิดไม่ให้ความเหลื่อมล้ำกัน ตั้งแต่เริ่มต้นการผลิตจนกระทั่งจบรายการ

5 ผู้เขียนบทโทรทัศน์ (Script Writer) เป็นผู้ที่นำเอาแนวคิดที่ผู้ผลิตรายการรับมาแล้วนำมาสร้างสรรค์ด้วยภาพและเสียงเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับผลิตรายการ ผู้เขียนบทจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านภาษา การเขียน และเทคนิคทางวิทยุโทรทัศน์ รู้เรื่องราวที่จะเขียนบทเป็นอย่างดี (ถ้าไม่รู้ต้องศึกษา ค้นคว้าจนเข้าใจดี) ร่วมมือกับผู้ผลิตรายการ และผู้กำกับรายการในการศึกษาเนื้อหาที่จะนำมาเขียนบท แล้วเขียนบทให้นำสนใจติดตาม

6. ผู้กำกับเวที (Floor Manager) หรือบางครั้งอาจจะเรียกชื่อย่อว่า F.M. เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ กำกับรายการภายในห้องสตูดิโอ โดยรับคำสั่งจากผู้กำกับรายการ เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในการใช้และรับสัญญาณต่าง ๆ ที่ใช้ในการกำกับเวที มีไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ดูแลความเรียบร้อยในห้องสตูดิโอ คอยให้สัญญาณต่าง ๆ แก่ผู้ร่วมงานด้านการผลิตรายการ

7. ผู้ร่วมรายการ (Television Talent) หรือผู้ที่ปรากฏตัวในรายการโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นมาได้แก่ ผู้ดำเนินรายการ พิธีกร ผู้ร่วมรายการ ผู้แสดง เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ต้องศึกษาบทหรือท่องบทเพื่อให้สามารถแสดงได้อย่างสมจริงมีชีวิตชีวา สนุกและชวนให้ติดตาม ผู้ร่วมรายการมีส่วนอย่างสำคัญในความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงาน

8. ผู้กำกับเทคนิค (Technical Director) หรืออาจเรียกชื่อย่อว่า T.D. เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ควบคุมชุดผสมสัญญาณภาพ (Video Switcher) เลือกและทำเทคนิคภาพพิเศษตามความต้องการของผู้กำกับรายการ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทางด้านเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์

9. ผู้ควบคุมเสียง (Audio Technical) ทำหน้าที่ควบคุมระบบเสียงทั้งหมดของการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ในระหว่างการแสดง ควบคุมการผสมสัญญาณเสียงจากแหล่งต่างๆจากแผงควบคุม เช่น จากไมโครโฟนภายในห้องสตูดิโอ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องเล่นและบันทึกเทปโทรทัศน์ วางแผนออกแบบเสียงประกอบตามความต้องการของผู้กำกับรายการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ควบคุมแหล่งกำเนิดเสียงต่าง ๆ

10. ผู้กำกับแสง (Lighting Director) ทำหน้าที่ควบคุมระบบแสงของผลิตรายการโทรทัศน์ทั้งหมด วางแผนร่วมกับผู้กำกับรายการในการจัดแสงไฟในรูปแบบ

ลักษณะต่างๆสำหรับการแสดง และเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับระบบไฟฟ้า เป็นอย่างดี

11. ผู้ออกแบบฉาก (Scenic Designer) บางครั้งอาจเรียกว่า Art Director หรือ Set Designer จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านศิลปะ ด้านสถาปัตยกรรม และการตกแต่งภายในเป็นอย่างดี สามารถประสานงานร่วมกันกับผู้กำกับรายการและผู้กำกับแสงได้

12. ช่างภาพโทรทัศน์ (Camera Operator) ทำหน้าที่ควบคุมกล้องถ่ายภาพ โทรทัศน์มีความรู้ในเรื่องของการใช้กล้องเป็นอย่างดี มีความสามารถในการจัดองค์ประกอบของภาพอย่างดี รู้ความแตกต่างของมุมกล้องในแต่ละมุมมอง สามารถถ่ายภาพเพื่อถ่ายทอดให้ได้ภาพออกมาดีที่สุด ตามความต้องการของผู้กำกับรายการ

13. ผู้ควบคุมสัญญาณ (Video Technician) เป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ทำหน้าที่ในการปรับระดับของสัญญาณภาพให้ได้ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้ได้ภาพและสีที่ถูกต้องตามความจริงก่อนที่สัญญาณภาพจะถูกส่งออกอากาศ หรือบันทึกลงเทปโทรทัศน์

การทำงานของผู้กำกับรายการ และผู้ควบคุมด้านเทคนิค เช่น ควบคุมการบันทึกภาพ ควบคุมการบันทึกเสียง ควบคุมสัญญาณภาพ ในห้องควบคุมรายการ ทุกฝ่ายต้องใช้บทเพื่อเป็นแนวทางในการผลิตรายการโทรทัศน์

การทำงานของผู้กำกับเวทีช่างภาพโทรทัศน์และผู้ร่วมรายการในห้องผลิตรายการโทรทัศน์

ในจำนวนบุคลากรเพื่อการผลิตรายการโทรทัศน์นั้น ถ้าเป็นรายการง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เช่น รายการบรรยาย รายการสนทนา คน ๆ เดียวอาจรับผิดชอบหลายหน้าที่ได้ เช่น ผู้ผลิตรายการเป็นคน ๆ เดียวกับผู้กำกับและเขียนบท ผู้ควบคุมเสียงทำหน้าที่กำกับแสงและออกแบบฉากไปด้วย แต่ถ้าเป็นงานผลิตขนาดใหญ่และซับซ้อน การแบ่งหน้าที่ให้ละเอียดเฉพาะด้านเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับควบคุมคุณภาพของงาน เนื่องจากรายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่ผลิตขึ้นสำหรับการเผยแพร่ออกอากาศ (Broadcasting) ซึ่งมีการแข่งขันกันระหว่างสถานีวิทยุโทรทัศน์ มีค่าใช้จ่ายสูง มีผู้ชมเป็นจำนวนมาก มีการจัดลำดับความนิยมรายการ คุณภาพของรายการและความนิยมของคนดูเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อความอยู่รอดของรายการเป็นอย่างมาก